

6. Անտառային և որսորդական տնտեսություններ, ձկնորսություն, հատուկ պահպանվող տարածքներ

6. Forestry and hunting grounds, fishing and special protected areas

6.1. Անտառտնտեսություն: 2017թ. ՀՀ անտառային հողերը կազմել են 334.1 հազ. հա, որի 86.6%-ը ծածկված է անտառներով:

6.1. Forestry: Forest lands of RA comprised 334.1 thsd. ha in 2017, 86.6% of which is covered with forests.

Անտառտնտեսական աշխատանքների ընդհանրացված ցուցանիշները, 2017թ.

Overall indicators of forestry work, 2017

		Ընդգրկման տարածքը, հա Including territory, ha	Ծախսված գումարը, հազ. դրամ Spent sum, thsd. drams
Անտառապատում afforestation	ընդամենը total	120.3	16 326.8
	անտառի տնկում forest planting	89.4	8 163.3
	ցանք sowing	30.9	8 163.5
	տնկարկների առաջին տարվա կայունացման աստիճանը, % rooting of seedlings in the first year, %	60	X
Անտառվերականգնում Reforestation	ընդամենը total	9.0	10 789.2
	անտառի տնկում forest planting	9.0	10 789.2
	ցանք sowing	-	-
	տնկարկների առաջին տարվա կայունացման աստիճանը, % rooting of seedlings in the first year, %	-	-
Անտառի բնական վերածին օժանդակող միջոցառումներ Activities supporting natural growth of forest		311.6	26 433.4
այդ թվում՝ ցանկապատում of which: fencing		0.6	380.6
կոճղաշիվային վերածին օժանդակում facilitation the resumption of coppicing		311.0	26 052.8
Ընդամենը Total		440.9	53 549.4

Անտառմշակութային աշխատանքներ, 2017թ.

Silvicultural works, 2017

	Ընդգրկման տարածքը, հա Including territory, ha	Ծախսված գումարը, հազ. դրամ Spent sum, thsd. drams
Անտառմշակույթների լրացում Wood cultures addition	70.9	2 182.1
Անտառմշակույթների խնամք (բերված միասնական խնամքի) Silvicultural care (brought to one-type care)	2 460.1	45 538.2
Անտառմշակույթների փոխադրումն անտառի շարքը Conversion of forest culture into forest	26.4	-
Ընդամենը Total	2 557.4	47 720.3

**Տնկարաններ, 2017թ.
Seed-plots, 2017**

	Ընդամենը Total	Ծախսված գումարը, հազ. դրամ Spent sum, thsd. drams
Տնկարանների ընդհանուր մակերեսը, հա Total area of seed-plots, ha	24.5	1 234.7
Ծառաթփային տեսակների սերմերի ցանք, հա Sowing seeds of tree-brush types, ha	5.5	5 798.3
Սերմնաբույսերի աճեցում, հազ. հատ Seedling cultivation, thsd unit	129.4	2 598.0
որից՝ ասեղնատերևավորներ of which: coniferouses	1.4	68.0
Տնկիների աճեցում, հազ. հատ Growing of seedlings, thsd unit	44.2	1 234.7
որից՝ ասեղնատերևավորներ of which: coniferouses	7.0	262.7

**Սերմերի մթերում, 2017թ.
Storing of seeds, 2017**

	Ընդամենը, կգ Total, kg	Ծախսված գումարը, հազ. դրամ Spent sum, thsd. drams
Ասեղնատերևավորների Coniferouses	2.5	29.8
Սաղարթավոր ծառաթփային տեսակների Larch tree-brush types	11 940.6	5 478.0
Ընդամենը Total	11 943.1	5 507.8

**Անտառի վնասատուների և հիվանդությունների օջախների առկայությունը, 2017թ.
Availability of hotbeds of forest pests and diseases, 2017**

հեկտար
hectare

	Վնասատուների և հիվանդու- թյունների օջախները սարքակազմի Hotbeds of forest pests and diseases at the beginning of the year	որից՝ պա- հանջում են պայքարի միջոցա- ռումներ of which: needs pest- control measures	Վերացված է պայքարի միջոցա- ռումներով Eliminated by pest- control measures	Վնասատունե- րի և հիվանդու- թյունների օջախները սարքակազմի Hotbeds of forest pests and diseases at the end of the year	որից՝ պա- հանջում են պայքարի միջոցա- ռումներ of which: needs pest- control measures
Վնասատուներով վարակված տարածքներ, ընդամենը Areas infected by pests. total	9 098	9 098	48	13 042	13 042
այդ թվում՝ of which:					
փշատերևավորների վնասատուներ pests of coniferouses	8	8	8	-	-
տերևակեր վնասատուներ leaf eating pests	9 085	9 085	35	13 042	13 042
այդ թվում՝ of which:					
տարազույգ և օղակավոր մետաքսագործներ unparallel and annulated silkworms	168	168	18	-	-
նսկետուտ golden gooseneck	7 006	7 006	6	9 000	9 000
կաղնու կանաչ տերևամուրր oak's green leaf eater	4	4	4	-	-
երկրաչափեր geometers	1 907	1 907	7	4 042	4 042

	Վնասատուների և հիվանդությունների օջախները տարեկան Hotbeds of forest pests and diseases at the beginning of the year	որից՝ պահանջում են պայքարի միջոցառումներ of which: needs pest-control measures	վերացված է պայքարի միջոցառումներով Eliminated by pest-control measures	Վնասատուների և հիվանդությունների օջախները տարեվերջին Hotbeds of forest pests and diseases at the end of the year	որից՝ պահանջում են պայքարի միջոցառումներ of which: needs pest-control measures
անտառի այլ վնասատուներ other pests of forest	5	5	5	-	-
այդ թվում՝ of which:					
ծառի բնի այլ վնասատուներով other pests tree trunk	5	5	5	-	-
կրծողներով rodents	-	-	-	-	-
Անտառի հիվանդություններով վարակված տարածքներ, ընդամենը Areas infected by forest diseases. total	9 392	9 392	12	7 346	7 346
այդ թվում՝ of which:					
կաղնու ալրացող oak farinaceouses	8 313	8 313	3	6 660	6 660
այլ other	1 079	1 079	9	686	686
Հիվանդություններով և վնասատուներով համատեղ վարակված տարածքներ Joint infected areas by diseases and pests	8 320	8 320	10	6 660	6 660
Ընդամենը Total	10 170	10 170	50	13 728	13 728

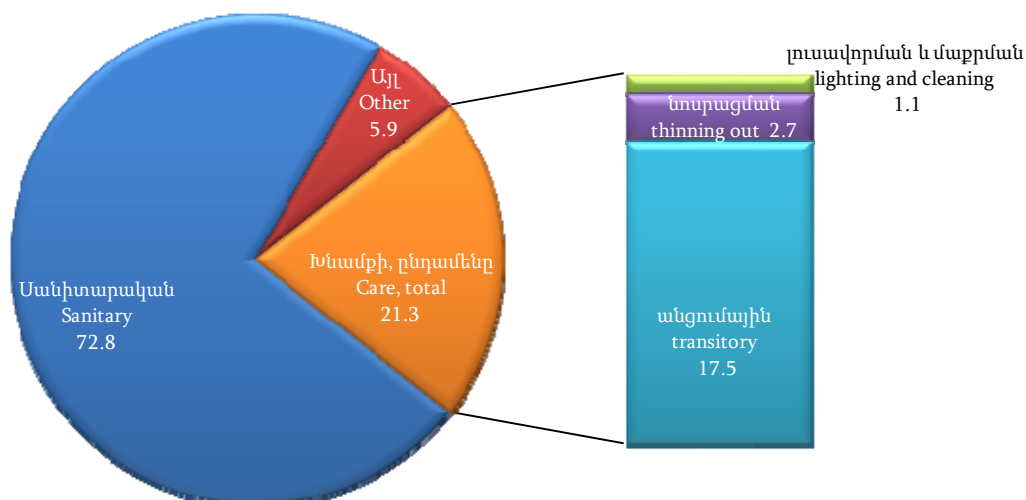
**Անտառահատումների և մթերված փայտանյութի ծավալներն ըստ տեսակների, 2017թ.
Volume of loggings and stored wood by types, 2017**

	Հատումների ենթարկված տարածքը, հա Felled area, ha	Ծախսված գումարը, հազ. դրամ Spent sum, thsd. drams	Մթերված փայտանյութի ծավալը, խիտ. խոր. մ Volume of stored wood, dense cub. m			
			ընդամենը total	այդ թվում՝ օգտագործման համար պիտանի of which: provided for use		
				շինամայր timber	վառելիամայր firewood	այլ other
Խնամքի, ընդամենը Care, total	427.7	7 109.7	9 939.2	1 122.0	8 812.0	5.2
այդ թվում՝ of which:						
լուսավորման և մաքրման lighting and cleaning	22.6	-	30.2	-	25.0	5.2
նոսրացման thinning out	53.8	7.5	1 167.0	287.0	880.0	-
անցումային transitory	351.3	7 102.2	8 742.0	835.0	7 907.0	-
Սանիտարական Sanitary	1 463.5	2 207.0	17 075.2	1 210.5	15 864.7	-
Այլ՝ Other ¹	119.2	88 096.0	6 455.1	304.2	6 150.9	-
Ընդամենը Total	2 010.4	97 412.7	33 469.5	2 636.7	30 827.6	5.2

¹ «Այլ» տողում բերված ցուցանիշներում ներառված են նաև Սևանա լճի ափամերձ ջրածածկ տարածքների ծառերի հատումները, ինչպես նաև Թեղուտի անտառային տարածքում այլ անտառմթերողների կողմից իրականացված հատումների համապատասխան ցուցանիշները:

In "Other" indicator the cutting trees of coastal waters of Lake Sevan are also included, as well as corresponding indicators of cutting by other suppliers in the forest areas of Teghut.

Անտառհատումների ենթարկված տարածքներն ըստ տեսակների, 2017թ.
Volume of loggings by type, 2017

Անտառային հրդեհները և անտառնտեսությանը պատճառված վնասը, 2017թ.
Forest fires and damage caused to forestry, 2017

	Ընդամենը Total
Հրդեհների քանակը, միավոր Quantity of fires, unit	42
այդ թվում՝ ըստ պատճառների of which: by causes	
գյուղատնտեսական հողատեսքերի հրկիզումից due to ignition of agricultural lands	18
բնակչության անփութության հետևանքով through population fault	8
անհայտ unknown	16
Հրդեհված անտառների և անտառային հողերի մակերեսը, ընդամենը, հա The area of fired forests and forest land, total, ha	2 333.9
այդ թվում՝ անտառածածկ տարածքի of which: forest covered	1 111.8
որից՝ գետնատարած of which: prostrate	1 111.8
ոչ անտառածածկ տարածքի non forested area	1 222.1
Հրդեհների մարման ծախսերը, հազ. դրամ Expenses of smothering of fires, thsd. drams	6 056.4
Ակտավորված նյութերի (դեպքերի) քանակը, միավոր Number of investigation materials (cases), unit	22

Անտառպաշտպանական միջոցառումներ, 2017թ.

Forest protection measures, 2017

	Նախատեսված (առաջադրանք), հա Intended (task), ha	Փաստացի կատարված, հա Actually performed, ha	Ծախսված գումարը, հազ. դրամ Spent sum, thsd. drams
Անտառպաթոլոգիական ուսումնասիրություններ Forest-pathological studies	373.7	373.7	-
Վերգետնյա պայքարի միջոցառումներ Overhead fighting activities	14.0	14.0	151.5

Ապօրինի ծառահատումների գործերի շարժը, 2017թ.¹

Illegal logging cases dynamics, 2017¹

		Ընդամենը Total
Ապօրինի հատված ծառերի քանակը, միավոր Number of illegally logged trees, unit		30 720
Ապօրինի տեղափոխված փայտանյութի ծավալը, խոր. մ Volume of illegally transported timber, cub.m		692
Նշանակված տուգանքի չափը, հազ. դրամ Fixed amount of the fine. thsd. drams	ծառերի ապօրինի հատման համար for illegal logging of trees	12 361
	փայտանյութի տեղափոխման համար for transportation of timber	20 000
Վարչական տույժերի ենթարկված անձանց թվաքանակը, մարդ Administrative fines recipients, persons	ծառերի ապօրինի հատման համար for illegal logging of trees	215
	փայտանյութի տեղափոխման համար for transportation of timber	200

Հատատեղերում փայտանյութի մնացորդը, 2017թ.

Residual of wood in glades, 2017

		Ընդամենը Total
Իրացման ենթակա չարտահանված փայտանյութի մնացորդը, խոր. մ Residual of not exported wood to be sold, cub.m		1 434.4
այդ թվում՝ of which:		
խնամքի հատումներից from care loggings		116.2
սանիտարական հատումներից from sanitary loggings		368.2
այլ հատումներից from other loggings		950.0
Փաստվել է ըստ հատատեղերի տեղագնման նյութերի Registered based on logging sites inspection	թերհատ փայտանյութ, խոր. մ not fully felled wood, cub.m	2 273.8
	հատատեղերում թողնված փայտանյութի մնացորդը, խոր. մ rest of wood left in glades, cub. m	483.5
	ոչնչացվել է պահպանության ենթակա մատղաշ, հա eradicated young growth liable to be saved, ha	16.7
	չմաքրված հատատեղերի մակերեսը, հա surface of not cleaned glades, ha	98.8

¹ Աղբյուր՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմին:
Source: Environmental protection and mining inspection body of the Ministry of Nature Protection of RA.

Հատուկ պահպանվող տարածքների հիմնական ցուցանիշները, 2017թ.

Main indicators on specially protected areas, 2017

		Ընդամենը Total
Ազգային պարկերի ¹ National parks ¹	քանակը, միավոր quantity, unit	4
	մակերեսը, հազ. հա surface, thsd. ha	233.5
Պետական արգելոցների ¹ State reserves ¹	քանակը, միավոր quantity, unit	3
	մակերեսը, հազ. հա surface, thsd. ha	35.5
Պետական արգելավայրերի ² State sanctuaries ²	քանակը, միավոր quantity, unit	27
	մակերեսը, հազ. հա surface, thsd. ha	114.1

Հիմնական աշխատանքների կատարումն անտառային տնտեսությունում, 2013-2017թթ.

Main work implementation in forestry, 2013-2017

		2013	2014	2015	2016	2017	
Անտառային հողեր, հազ. հա Forest lands, thsd. ha		334.3	334.3	334.2	334.1	334.1	
որից՝ անտառածածկ, հազ.հա of which: covered with forests, thsd. ha		289.5	289.5	289.3	289.3	289.2	
Անտառվերականգնումը, հա Reforestation, ha		275.0	57.0	9.0	0.5	9.0	
որից՝ անտառի տնկում և ցանք of which: planting and sowing of forests		275.0	42.0	9.0	0.5	9.0	
Անտառմշակույթների փոխադրումն անտառի շարք, հա Conversion of forest culture into forest, ha		30.0	21.0	35.0	58.0	26.4	
Ընդհանուր անտառահատումներ Total fellings	մակերեսը, հա area, ha	2 539.0	1 558.0	1 501.0	1 940.1	2 010.4	
	հատվել է լիկվիդային փայտանյութ, 1000 խիտ մ ³ liquid timber felled, 1000 m ³ of trunk wood	35.6	36.6	28.0	28.0	33.4	
որից՝ of which:							
խնամքի care	լուսավորման և մաքրման lighting and cleaning	մակերեսը, հա area, ha	-	-	-	-	22.6
		հատվել է լիկվիդային փայտանյութ, 1000 խիտ մ ³ liquid timber felled, 1000 m ³ of trunk wood	-	-	-	-	0.03
	նոսրացման thinning out	մակերեսը, հա area, ha	87.0	67.0	150.0	26.2	53.8
		հատվել է լիկվիդային փայտանյութ, 1000 խիտ մ ³ liquid timber felled, 1000 m ³ of trunk wood	1.2	0.7	2.3	0.7	1.2
	անցումային transitory	մակերեսը, հա area, ha	693.0	569.0	700.0	332.2	351.3
		հատվել է լիկվիդային փայտանյութ, 1000 խիտ մ ³ liquid timber felled, 1000 m ³ of trunk wood	15.9	13.0	13.0	7.9	8.7

¹ Մղբյուր՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարություն:

Source: Ministry of Nature Protection of RA

² Մղբյուր՝ ՀՀ բնապահպանության և ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություններ:

Source: Ministries of Nature Protection and Agriculture of RA

		2013	2014	2015	2016	2017
սանիտարական sanitary	մակերեսը, հա area, ha	1 598.0	823.0	651.0	1 543.0	1 463.5
	հատվել է լիկվիդային փայտանյութ 1000 խիտ մ ³ liquid timber felled, 1000 m ³ of trunk wood	16.1	20.3	12.6	15.5	17.1
այլ other	մակերեսը, հա area, ha	-	-	-	-	119.2
	հատվել է լիկվիդային փայտանյութ 1000 խիտ մ ³ liquid timber felled, 1000 m ³ of trunk wood	-	-	-	-	6.5

Մթերված փայտանյութի ծավալներն ըստ անտառհատման տեսակների, 2013-2017թթ.

Volume of stored firewood by logging types, 2013-2017

ա) ընդամենը

a) total

խիտ խտր. մ
dense cub. m

	2013	2014	2015	2016	2017 ¹
Խնամքի Care	15 396.4	12 491.3	11 949.0	8 658.2	9 939.2
Սանիտարական Sanitary	14 296.5	15 832.0	11 788.6	15 458.2	17 075.2
Այլ Other	7 691.0	6 751.1	3 186.0	3 917.8	6 455.1
Հատումների ծավալը, ընդամենը Volume of felling, total	37 383.9	35 074.4	26 923.6	28 034.2	33 469.5

բ) շինափայտ

b) timber

խիտ խտր. մ
dense cub. m

	2013	2014	2015	2016	2017
Խնամքի Care	2 025.0	1 034.9	2 387.0	819.7	1 122.0
Սանիտարական Sanitary	1 614.9	901.4	794.5	1 804.5	1 210.5
Այլ Other	389.2	42.0	27.4	297.7	304.2
Հատումների ծավալը, ընդամենը Volume of felling, total	4 029.1	1 978.3	3 208.9	2 921.9	2 636.7

¹ Լուսավորման և մաքրման հատումները ներառված են «Խնամք»-ի ճյուղանիշներում: Մինչ 2017թ. դրանք ներառված են եղել «Այլ»-ի մեջ:

Loggings for lighting and cleaning are included in "Care" category. Until 2017 they were included in "Other".

Անտառների պահպանումը վնասատուներից և անտառային հիվանդություններից, 2013-2017թթ.

Forests protection from pests and forest diseases, 2013-2017

հազ. հա
thsd. ha

	2013	2014	2015	2016	2017
Վարակված օջախների ընդհանուր մակերեսը տարեկան Total surface of infected hotbeds at the beginning of the year	12.7	14.0	9.6	9.5	10.2
որից՝ վարակված անտառային հիվանդություններով of which: infected by forest diseases	11.0	9.7	7.8	7.8	9.4
Բուժում պահանջող վարակված օջախների մակերեսը Surface of infected hotbeds requiring treatment	12.7	14.0	9.6	9.5	10.2
Վարակված օջախների մակերեսից պայքարի միջոցներով վերացված մակերեսը Surface liquidated through the fighting measures from the infected hotbeds surface	8.9	6.4	0.1	9.3	0.1

Անտառային հրդեհները, 2013-2017թթ.

Forest fires, 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Հրդեհների քանակը, միավոր Quantity of fires, unit	23	44	41	42	42
Հրդեհված անտառներ և անտառային հողեր, հա Fired forests and forest lands, ha	109.0	65.0	1326.9	98.8	2 333.9
Հրդեհների մարման ծախսերը, հազ. դրամ Expenses of smothering of fires, thsd. drams	93.2	389.5	205.1	111.1	6 056.4

Հատուկ պահպանվող տարածքների գործունեության հիմնական ցուցանիշները, 2013-2017թթ.

Main indicators of activity of specially protected areas, 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Ազգային պարկերի քանակը, միավոր Number of national parks, unit	4	4	4	4	4
Պետական արգելոցների քանակը, միավոր Number of state reserves, unit	3	3	3	3	3
Ազգային պարկերի և արգելոցների ընդհանուր մակերեսը, հազ. հա Total surface of national parks and reserves, thsd. ha	272.1	272.1	269.1	269.0	269.0
Աշխատողների թվաքանակը տարեվերջին, մարդ Number of employees at the end of the year, person	537	579	593	575	579
այդ թվում՝ of which:					
գիտական աշխատողներ scientists	34	36	41	33	34
պահպանության ծառայության աշխատողներ employees of protection service	310	277	362	352	350
այլ աշխատողներ other employees	193	266	190	190	195

ՀՀ պետական արգելավայրեր¹
RA state sanctuaries¹

Անվանումը Name	Հիմնադրման տարեթիվը և ստեղծման մասին որոշումը Date of formation and resolution	Տարածքը, հա Territory, ha	Տեղադրությունը (մարզ) Location (marz)	Պահպանության օբյեկտը Subject of protection
Արագածի ալպյան Aragats alpine	29.01.1959թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 20 Resolution of CM of ASSR N 20 dated 29.01.1959	300.0	Արագածոտն Aragatsotn	Սառցադաշտային Քարի լիճ, ալպյան մարգագետին Glacier Qari Lake, alpine meadow
Արզականի և Մեղրաձորի Arzakan and Meghrazor	19.04.1971թ. ՀՍՄՀ ՄՍ հրահանգ թիվ 212 Instruction of CM of ASSR N 212 dated 19.04.1971	13 532.0	Կոտայք Kotayk	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Ախնաբադի կենու ² Akhnabad yew ²	29.01.1959թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 20 Resolution of CM of ASSR N 20 dated 29.01.1959	25.0	Տավուշ Tavush	Ռելիկտային կենի հատապտղային Relic yew berry
Արջատիլկենու Hazel	13.09.1958թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 341 Resolution of CM of ASSR N 341 dated 13.09.1958	40.0	Տավուշ Tavush	Ռելիկտային արջատիլկենի, կենի հատապտղային Relic hazel, berry yew
Բանքսի սոճու Banks pine	29.01.1959թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 20 Resolution of CM of ASSR N 20 dated 29.01.1959	4.0	Կոտայք Kotayk	Ամերիկյան սոճի բանքսի American pine banks
Բողաքարի Boghakar	10.08.1989թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 400 Resolution of CM of ASSR N 400 dated 10.08.1989	2 728.0	Սյունիք Syunik	Ֆլորայի և ֆաունայի էնդեմ ու հազվագյուտ տեսակներ Endemic and rare kinds of flora and fauna
Գանձաքարի Gandzakar	19.04.1971թ. ՀՍՄՀ ՄՍ հրահանգ թիվ 212 Instruction of CM of ASSR N 212 dated 19.04.1971	6 813.0	Տավուշ Tavush	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Գետիկի Getik	19.04.1971թ. ՀՍՄՀ ՄՍ հրահանգ թիվ 212 Instruction of CM of ASSR N 212 dated 19.04.1971	5 728.0	Գեղարքունիք Gegharkunik	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Արեգունու Գիհու նոսր անտառներ ² Areguni Juniper thin forest ²	13.09.1958թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 341 Resolution of CM of ASSR N 341 dated 13.09.1958	3 312.0	Գեղարքունիք Gegharkunik	Ռելիկտային գիհու տարբեր տեսակներ, հատկապես գիհի բազմապտուղ Different kinds of relic juniper, especially juniper polycarpic
Գորիսի Goris	16.11.1972թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 775 Resolution of CM of ASSR N 775 dated 16.11.1972	1 850.0	Սյունիք Syunik	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Գոռավանի ավազուտներ Goravan sands	29.01.1959թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 20 Resolution of CM of ASSR N 20 dated 29.01.1959	95.99	Արարատ Ararat	Ավազուտային անապատ՝ բնորոշ տեսակներով Sand desert with typical kinds
Գյուլագարակի սոճու Gyulagarak pine	13.09.1958թ. ՀՍՄՀ ՄՍ որոշում թիվ 341 Resolution of CM of ASSR N 341 dated 13.09.1958	2 576.0	Լոռի Lori	Ռելիկտային սոճու անտառներ Relic pine forests

¹ Նախորդ հրատարակումների համեմատ ճշգրտումները կատարված են հիմք ընդունելով ՀՀ բնապահպանության նախարարության տրամադրած տեղեկատվությունը:
Compared to previous publications some corrections are made based on the information provided by the RA Ministry of Nature Protection.

² «Ախնաբադի կենու» և «Գիհու նոսրանտառային» արգելավայրերը ներառված են համապատասխանաբար «Դիլիջան» և «Սևան» ազգային պարկերի մեջ և դրանց մակերեսներն արգելավայրերի մակերեսների հանրագումարից հանված է:
«Akhnabad yew» and «Juniper thin forest» sanctuaries are respectively included in «Dilijan» and «Sevan» national parks, and therefore these areas are subtracted from the total area of all the sanctuaries.

*Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները ՀՀ-ում 2017թ.
Environment and natural resources in RA for 2017*

Անվանումը Name	Հիմնադրման տարեթիվը և ստեղծման մասին որոշումը Date of formation and resolution	Տարածքը, հա Territory, ha	Տեղագրությունը (մարզ) Location (marz)	Պահպանության օբյեկտը Subject of protection
Եղեգնաձորի/Եղեգիսի Eghegnadzor	16.11.1971թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 375 Resolution of CM of ASSR N 375 dated 16.11.1971	4 200.0	Վայոց ձոր Vayots dzor	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Իջևանի Ijevan	19.04.1971թ. ՀՍՍՀ ՄՍ հրահանգ թիվ 212 Instruction of CM of ASSR N 212 dated 19.04.1971	5 908.0	Տավուշ Tavush	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Հանքավանի ջրաբանական Hankavan hydrologic	23.03.1981թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 148 Resolution of CM of ASSR N 148 dated 23.03.1981	5 202.86	Կոտայք Kotayk	«Հանքավան» հանքային ջուր "Hankavan" mineral water
Հեր-Հերի նոսրանտառային Her- Her light forest	13.09.1958թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 341 Resolution of CM of ASSR N 341 dated 13.09.1958	6 139.0	Վայոց ձոր Vayots dzor	Ռելիկտային զիհու նոսրանտառ Relic juniper thin forest
Մարգահովիտի Ridge valley	19.04.1971թ. ՀՍՍՀ ՄՍ հրահանգ թիվ 212 Instruction of CM of ASSR N 212 dated 19.04.1971	3 368.0	Լոռի Lori	Անտառային կենդանիներ Forest animals
Կովկասյան մրտավարդի Caucasian rose bay	29.01.1959թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 20 Resolution of CM of ASSR N 20 dated 29.01.1959	1 000.0	Լոռի Lori	Ռելիկտային մրտավարդ կովկասյան Caucasian relic rose bay
Որդան կարմիր Red cochineal	03.02.1987թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 61 Resolution of CM of ASSR N 61 dated 03.02.1987	219.85	Արմավիր Armavir	Որդան կարմիր էնդեմ միջատ Red cochineal endemic insect
Ջերմուկի Jermuk	13.09.1958թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 341 Resolution of CM of ASSR N 341 dated 13.09.1958	3 865.0	Վայոց ձոր Vayots dzor	Խոշորառէջ կաղնու լեռնային անտառներ և հազվագյուտ կենդանիներ Big stamen oak mountainous forests and rare animals
Ջերմուկի ջրաբանական Jermuk hydrologic	23.03.1981թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 148 Resolution of CM of ASSR N 148 dated 23.03.1981	17 371.76	Վայոց ձոր Vayots dzor	«Ջերմուկ» հանքային ջուր "Jermuk" mineral water
Սև լճի Sev lake	17.10.1987թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 717, արգելավայր՝ 12.10.2001թ. ՀՀ կառավարության որոշում թիվ 976 Reserve - resolution of CM of ASSR N 717 dated 17.10.1987 preserve - resolution of RA government N 976 dated 12.10.2001	240.0	Սյունիք Syunik	Հրաբխային լիճ և շրջապատող մարգագետնային էկոհամակարգեր Volcanic lake and Surrounding meadow ecosystems
Սոսու պուրակ Platan grove	13.09.1958թ. ՀՍՍՀ ՄՍ որոշում թիվ 341 Resolution of CM of ASSR N 341 dated 13.09.1958	64.2	Սյունիք Syunik	Կովկասում միակ սոսի բնական պուրակ The only plane-tree natural park in Caucasus
Խոր Վիրապ Khor Virap	25.01.2007թ. ՀՀ կառավարության որոշում թիվ 975-Ն Resolution of RA government N 975-N dated 25.01.2007	50.28	Արարատ Ararat	Ջրածահճային էկոհամակարգեր և բնորոշ բույսերի ու կենդանիների տեսակներ Water bog ecosystems and kinds of typical plants and animals
Ջանգեզուր Zangezur	15.10.2009թ. ՀՀ կառավարության որոշում թիվ 1187-Ն Resolution of RA government N 1187-N dated 15.10.2009	25 711.59	Սյունիք Syunik	Մերձալպյան մարգագետնային համակարգեր, էնդեմ և հազվագյուտ կենդանատեսակների միջավայր System of subalpine meadows, habitat for endemic and rare animal species.

Անվանումը Name	Հիմնադրման տարեթիվը և ստեղծման մասին որոշումը Date of formation and resolution	Տարածքը, հա Territory, ha	Տեղադրությունը (մարզ) Location (marz)	Պահպանության օբյեկտը Subject of protection
Զիկատար Zikatar	08.04.2010թ. ՀՀ կառավարության որոշում թիվ 380-Ն Resolution of RA government N 380-N dated 08.04.2010	150.0	Տավուշ Tavush	Անտառային, բնական էկոհամակարգեր, լանդշաֆտային ու կենսա-բազմազանություն, բնության և պատմամշակութային եզակի հուշարձաններ Forest and natural ecosystems, landscape and biodiversity, natural and cultural-historic unique monuments
Խուստուփ Khustuph	19.12.2013թ. ՀՀ կառավարության որոշում թիվ 1465-Ն Resolution of RA government N 1465-N dated 19.12.2013	6 946.74	Սյունիք Syunik	Մարգագետնատափաստանային և մարգագետնային բնական էկոհամակարգեր, լանդշաֆտային ու կենսաբազմազանություն Meadow-steppe and meadow natural ecosystems, landscape and biodiversity

**Որսի թույլտվությունների քանակը, 2013-2017թթ.
The number of permissions to hunt, 2013-2017**

		<i>միավոր / unit</i>				
		2013	2014	2015	2016	2017
Կճղավորներ (վարազ)	Hoofed animals (boar)	11	-	-	-	-
Մուշտակամորթներ	Fur-coats	741	700	-	190	735
այդ թվում՝	of which:					
նապաստակ	hare	490	-	-	-	-
գորշուկ	badger	1	-	-	-	-
կարմիր աղվես	red fox	250	700	-	190	735
Փետրավոր թռչուններ	Feathered birds	111 463	114 500	105 312	72 100	140 095
այդ թվում՝	of which:					
արտույտ	lark	-	2 500	6 300	5 260	19 105
կտցար	snipe	2 900	3 000	8 750	5 660	9 730
աղավնի	pigeon	10 000	10 000	9 400	6 340	9 500
քարակաքավ	stone partridge	2 900	3 000	2 472	3 040	2 860
կեռնեխ	thrush	2 900	3 000	7 250	5 660	8 440
լոբ	quail	81 900	80 000	53 600	36 020	63 065
սարյակ	starling	-	3 000	7 550	6 010	7 830
ջրլող թռչուններ/բադ	water fowls/duck	10 863	10 000	9 990	3 610	7 130
ջրահովվիկ	rallus aquaticus	-	-	-	500	12 435

6.2. Ձկնորսություն, ձկնաբուծություն: Ձկնային պաշարների համալրման նպատակով բնական ջրատարներ և ջրամբարներ արձակվել է 1 126 հազ. հատ սաղմոնազգի (1 061.2 հազ. հատ գեղարքունի և 64.8 հազ. հատ ամառային):

6.2. Fishing, fish-breeding. To replenish the fish stock 1 126 thsd. salmonella were thrown into natural sluices and reservoirs (1061.2 thsd. - gegharkuni and 64.8 thsd. – summer).